STORTINGET

Et trygt, grønt og ungt Norden

NORGES PRESIDENTSKAPSPROGRAM FOR NORDISK RÅD 2023

Nordisk råd

Innhold

5 Et trygt, grønt og ungt Norden
6 Et trygt Norden
8 Et grønt Norden
10 Ung i Norden
13 Turvallinen, vihreä ja nuori Pohjola
14 Turvallinen Pohjola
16 Vihreä Pohjola
18 Nuori Pohjola
21 Örugg, græn og ung Norðurlönd
22 Örugg Norðurlönd
24 Græn Norðurlönd
26 Ung Norðurlönd
29 A safe, green and young Nordic Region
30 A safe Nordic Region
32 A green Nordic Region
34 Young people in the Nordic Region

Et trygt, grønt og ungt Norden

En urolig verden kaller på et sterkt nordisk samarbeid. Vi står overfor en klima- og miljøkrise som krever rask omstilling og nye grønne løsninger. Demokratiske verdier er under press. Russlands invasjon av Ukraina var et veiskille for europeisk sikkerhet.

Tilliten og samholdet mellom de nordiske landene, med språk-, verdi- og kulturfellesskap, gir et solid fundament for det nordiske samarbeidet. Nå vil også hele Norden stå sammen som allierte NATO-medlemmer. Visjonen for det nordiske samarbeidet er at vi skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region innen 2030 ved å satse på et grønt, konkurransedyktig og sosialt bærekraftig Norden. Dette betyr at vi må fortsette arbeidet med å redusere grensehindre mellom våre land.

Det norske presidentskapet i 2023 vil særlig prioritere sikkerhets- og beredskapssamarbeid, grønne løsninger for energi og transport, og unge i Norden. Presidentskapet vil arbeide for at nye initiativ og eksisterende anbefalinger på disse områdene løftes frem.

Et trygt Norden

Innbyggerne i Norden ønsker mer nordisk samarbeid om forsvars- og sikkerhetsspørsmål, krisehåndtering og klimaløsninger. Et trygt Norden er en forutsetning for å nå den nordiske visjonen. Koronapandemien viste et potensial for forbedret nordisk samarbeid om kriseberedskap. Lærdommer fra pandemihåndteringen må brukes i møte med de store utfordringene klimakrisen og den sikkerhetspolitiske situasjonen stiller oss overfor.

Forsyningssikkerhet for energi, mat, medisiner og medisinsk utstyr er sentrale områder for forsterket nordisk samarbeid. Det norske presidentskapet vil følge opp det pågående arbeidet for økt beredskapssamarbeid slik at vi står bedre rustet i møte med nye krisesituasjoner.

Det norske presidentskapet vil bidra til å løfte debatten om nordisk forsvarssamarbeid og betydningen av at alle nordiske land nå vil bli medlemmer i NATO.

Foto: Istockphoto

Et grønt Norden

Fornybar energi er en forutsetning for et lavutslippssamfunn, og for å nå klima- og bærekraftsmålene. Den sikkerhetspolitiske situasjonen har ytterligere aktualisert energispørsmål. Ren energi må til for å utvikle en fossilfri transportsektor. I den grønne omstillingen må vi samtidig gjøre miljøtilpasninger og sikre naturmangfoldet. Omleggingen til ren energi skaper også nye arbeidsplasser og muligheter for næringslivet. Vi må sikre at det grønne skiftet blir inkluderende og rettferdig. Samarbeid om forskning og innovasjon knyttet til blant annet ny teknologi er en nøkkel til grønn omstilling.

Norden bør være ledende når det gjelder fornybar energi - til lands, til havs og i lufta. Infrastrukturen mellom de nordiske landene må bedres. Vi ønsker et ministerråd for infrastruktur som bidrar til en grønn transportsektor og økt mobilitet.

Foto: Istockphoto

Ung i Norden

Verden står overfor en klimakrise som vil ramme fremtidige generasjoner. Barn og unges liv har blitt sterkt preget av koronapandemien. Deres psykiske helse er et sentralt tema. Barn og unges aktive deltakelse i samfunnslivet og våre demokratier er avgjørende. De benytter i stor grad digitale arenaer, med de utfordringer og muligheter det gir.

Dagens unge er fremtidens arbeidstakere og arbeidsgivere. Utdanningen må møte behovene i morgendagens arbeidsliv. Deltakelse i arbeidslivet er en hjørnestein i den nordiske velferdsmodellen, og vi må sikre et anstendig arbeidsliv. En urovekkende andel unge faller utenfor utdanning og arbeid, med negative konsekvenser for den enkelte og for samfunnet. Vi må styrke unges mulighet til utdanning og arbeid på tvers av de nordiske landene. Mobilitet på tvers av landegrensene er også en investering i vennskap, samhørighet og tillit. Den nordiske språkforståelsen og kulturfellesskapet er avhengig av at mennesker møtes gjennom reiser, studier og arbeid.

Norden har lang tradisjon for involvering av barn og unge. Det norske presidentskapet vil styrke satsingen på barn og unge, og deres deltakelse i samfunnslivet.

Foto: Istockphoto

Turvallinen, vihreä ja nuori Pohjola

Levottomassa maailmassa tarvitaan vahvaa pohjoismaista yhteistyötä. Edessämme on ilmasto- ja ympäristökriisi, joka edellyttää nopeita muutoksia ja uusia vihreitä ratkaisuja. Demokraattiset arvot ovat paineen alla. Venäjän hyökkäys Ukrainaan merkitsi Euroopan turvallisuudelle tienhaaraa.

Pohjoismainen luottamus ja yhteisöllisyys mukaan lukien kieli-, arvo- ja kulttuuriyhteisö luovat vakaan pohjan pohjoismaiselle yhteistyölle. Kaikki Pohjoismaat haluavat nyt myös olla yhdessä puolustusliitto Naton jäseniä. Pohjoismaista yhteistyötä koskevan vision tavoitteena on, että Pohjolasta tulee maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä panostamalla vihreään, kilpailukykyiseen ja sosiaalisesti kestävään Pohjolaan. Tämän saavuttamiseksi meidän on jatkettava työtä maittemme välisten rajaesteiden vähentämiseksi.

Norjan puheenjohtajakaudella 2023 priorisoimme erityisesti turvallisuus- ja valmiusyhteistyötä, vihreitä energia- ja liikenneratkaisuja sekä Pohjoismaiden nuoria. Puheenjohtajamaa toimii sen puolesta, että näiden alojen uusia aloitteita ja olemassa olevia suosituksia nostetaan esiin.

Turvallinen Pohjola

Pohjoismaiden asukkaat haluavat lisätä pohjoismaista yhteistyötä puolustus- ja turvallisuusalalla, kriisinhallinnassa ja ilmastoratkaisuissa. Turvallinen Pohjola on edellytys pohjoismaisen vision saavuttamiseksi. Koronapandemia osoitti, että pohjoismaista yhteistyötä on vara parantaa kriisivalmiuden osalta. Pandemian hoidosta saatuja oppeja on käytettävä edessämme olevien ilmastokriisin ja turvallisuuspoliittisen tilanteen tuomien suurien haasteiden kohtaamisessa.

Energian, elintarvikkeiden, lääkkeiden ja lääkinnällisten laitteiden huoltovarmuus ovat keskeisellä sijalla pohjoismaisen yhteistyön vahvistamisessa. Norjan puheenjohtajakaudella seurataan käynnissä olevaa työtä valmiusyhteistyön lisäämiseksi, niin että olemme paremmin valmistautuneita uusien kriisitilanteiden koittaessa.

Norja haluaa puheenjohtajamaana edistää keskustelua pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä ja siitä, mikä merkitys sillä on, että kaikki Pohjoismaat haluavat olla Naton jäseniä.

Kuva: Istockphoto

Vihreä Pohjola

Vähäpäästöisen yhteiskunnan ja ilmasto- ja kestävyystavoitteiden saavuttaminen edellyttää uusiutuvaa energiaa. Turvallisuuspoliittinen tilanne on tehnyt energiakysymyksistä entistä ajankohtaisempia. Fossiilittoman liikennesektorin kehittämisessä tarvitaan puhdasta energiaa. Vihreässä siirtymässä on samanaikaisesti tehtävä ympäristöä koskevia sopeutustoimia ja varmistettava luonnon monimuotoisuuden säilyminen. Siirtyminen puhtaaseen energiaan luo myös uusia työpaikkoja ja uusia mahdollisuuksia elinkeinoelämälle. Meidän on varmistuttava siitä, että vihreästä siirtymästä tulee inklusiivinen ja oikeudenmukainen. Tutkimus- ja innovaatioyhteistyö yhdistettyinä muun muassa uuteen teknologiaan ovat avain vihreään siirtymään.

Pohjoismailla tulee olla johtoasema, kun kyse on uusiutuvasta energiasta niin maalla, merellä kuin ilmassa. Pohjoismaiden välistä infrastruktuuria on parannettava. Toivomme, että perustetaan infrastruktuuriministerineuvosto, joka edistää vihreää liikennesektoria ja lisää liikkuvuutta.

Kuva: Istockphoto

Nuori Pohjola

Maailmalla on edessään ilmastokriisi, joka tulee vaikuttamaan tuleviin sukupolviin. Koronapandemia on vaikuttanut suuresti lasten ja nuorten elämään. Lasten ja nuorten mielenterveys on keskeinen aihe. Lasten ja nuorten aktiivinen osallistuminen yhteiskuntaelämään ja demokratian toteutumiseen on ratkaisevaa. Lapset ja nuoret käyttävät digitaalisia foorumeita niiden antamine haasteineen ja mahdollisuuksineen.

Tämän päivän nuoret ovat tulevaisuuden työntekijöitä ja työnantajia. Koulutuksen on kohdattava huomispäivän työelämän tarpeet. Osallistuminen työelämään on pohjoismaisen hyvinvointimallin kulmakivi, ja meidän on varmistettava ihmisarvoinen työelämä. Huolestuttava osuus nuorista putoaa koulutuksen ja työn ulkopuolelle, millä on kielteisiä seurauksia yksittäiselle ihmiselle ja koko yhteiskunnalle. Meidän on vahvistettava nuorten koulutus- ja työskentelymahdollisuuksia Pohjoismaiden välillä. Liikkuvuus maiden rajojen välillä on samalla investointi ystävyyteen, yhteenkuuluvuuteen ja luottamukseen. Pohjoismaisten kielten ymmärtäminen ja kulttuuriyhteisö ovat riippuvaisia siitä, että ihmiset tapaavat toisiaan matkustaessaan, opiskellessaan ja työskennellessään naapurimaissa.

Pohjoismailla on pitkät perinteet lasten ja nuorten osallistamisessa. Norja haluaa puheenjohtajakaudellaan vahvistaa lapsiin ja nuoriin sekä heidän yhteiskunnalliseen osallistumiseensa kohdistettavia panostuksia.

Kuva: Istockphoto

Örugg, græn og ung Norðurlönd

Ótryggur heimur kallar á öflugt norrænt samstarf. Við stöndum frammi fyrir loftlags- og umhverfisvá sem krefst hraðra breytinga og nýrra grænna lausna. Lýðræðislegum gildum er ógnað. Innrás Rússlands í Úkraínu er hindrun fyrir öryggi í Evrópu.

Traust og samstaða milli norrænu landanna, með sameiginleg málsamfélög, gildi og menningartengsl, er traustur grunnur fyrir norrænt samstarf. Og nú standa Norðurlönd í heild sinni saman í NATO. Sýn okkar fyrir norrænt samstarf er að við verðum sjálfbærasta og samþættasta svæði heims fyrir árið 2030 með því að leggja áherslu á græn, samkeppnishæf og félagslega sjálfbær Norðurlönd. Það þýðir að við verðum að halda áfram að vinna að því að minnka stjórnsýsluhindranir milli landanna.

Formennskuáætlun Noregs 2023 mun leggja sérstaka áherslu á samstarf um öryggi og viðbúnað, grænar lausnir fyrir orkumál og samgöngumál og ungmenni á Norðurlöndum. Undir formennskunni verður unnið að nýjum verkefnum og núverandi ráðleggingum á þessum sviðum.

Örugg Norðurlönd

Íbúar Norðurlanda vilja aukið samstarf um öryggis- og varnarmál, hættustjórnun og loftlagslausnir. Örugg Norðurlönd eru forsenda þess að norræna framtíðarsýnin verði uppfyllt. Heimsfaraldurinn leiddi í ljós að bæta má norrænt samstarf um almannavarnir. Nýta verður þann lærdóm sem var dreginn af heimsfaraldrinum til að bregðast við stóru áskorununum sem við stöndum frammi fyrir vegna loftlagsvárinnar og öryggisástandsins.

Aðfangaöryggi fyrir orku, mat, lyf og lækningabúnað er lykilatriði í því að efla norrænt samstarfs. Noregur vill undir formennsku sinni fylgja eftir þeirri vinnu sem nú er í gangi til að auka samstarf um viðbúnað til að við verðum betur búin undir neyð í framtíðinni.

Noregur vill undir formennsku sinni stuðla að auknum umræðum um norrænt varnarsamstarf og áhrif þess að öll Norðurlöndin vilja nú eiga aðild að NATO.

Ljósmynd: Istockphoto

Græn Norðurlönd

Endurnýjanlegir orkugjafar eru forsenda samfélags með lítilli losun og þess að loftslags- og sjálfbærnimarkmiðunum verði náð. Einnig hafa öryggisaðstæður sett orkumál efst á oddinn. Til að losa samgöngugeirann við jarðefnaeldsneyti þarf hreina orku. Í grænum umskiptum þurfum við bæði að gera umhverfisaðlaganir og tryggja líffræðilega fjölbreytni. Umskiptin yfir í hreina orku skapa einnig ný störf og tækifæri fyrir atvinnulífið. Við verðum að tryggja að grænu umskiptin verði inngildandi og á jafnréttisgrundvelli. Samstarf og rannsóknir og nýsköpun í tengslum við m.a. nýja tækni er lykillinn að grænum umskiptum.

Norðurlönd eiga að vera í farabroddi hvað varðar endurnýjanlega orku, í lofti, á láði og legi. Sinna þarf innviðum á milli norrænu landanna. Við viljum ráðherranefnd um innviði sem vinnur að grænum lausnum í flutningageira og auknum hreyfanleika.

Ljósmynd: Istockphoto

Ung Norðurlönd

Veröldin stendur frammi fyrir loftlagsvá sem mun hafa áhrif á komandi kynslóðir. Líf barna og ungmenna hefur orðið fyrir áhrifum af heimsfaraldri. Geðheilsa er í brennidepli. Virk þátttaka barna og ungmenna í samfélaginu og lýðæðinu er grundvallaratriði. Þau notfæra sér stafræna vettvanga í miklum mæli, með þeim áskorunum og tækifærum sem fylgja þeim.

Ungmenni dagsins í dag eru starfsfólk og atvinnurekendur framtíðarinnar. Menntun verður að taka mið af vinnumarkaði framtíðarinnar. Þátttaka á vinnumarkaði er hornsteinn norræna velferðarkerfisins og við verðum að tryggja góðan vinnumarkað Það er áhyggjuefni hve stór hluti ungmenna dettur úr menntakerfinu og af vinnumarkaði, með neikvæðum afleiðingum fyrir bæði einstaklinginn og samfélagið. Við verðum að efla tækifæri ungs fólks til menntunar og atvinnu alls staðar á Norðurlöndum. Hreyfanleiki þvert á landamæri er einnig fjárfesting í þekkingu, samkennd og trausti. Gangkvæmur málskilningur og menningartengsl eru háð því að fólk hittist á ferðum, í námi og í vinnu.

Á Norðurlöndum er rík hefð fyrir þátttöku barna og ungmenna. Noregur vill undir formennsku sinni leggja aukna áherslu á börn og ungmenni og þátttöku þeirra í samfélaginu.

Ljósmynd: Istockphoto

A safe, green and young Nordic Region

A turbulent world calls for strong Nordic cooperation. We are facing a climate and environmental crisis which requires a swift transition and green solutions. Democratic values are under pressure. Russia's invasion of Ukraine was a watershed for European security.

Trust and unity in the Nordic countries, with our language, value and cultural community, provides a solid foundation for Nordic collaboration. And now the whole of the Nordic Region will stand side by side as NATO allies. The vision for Nordic cooperation is to be the world's most sustainable and integrated region by 2030, by investing in a green, competitive and socially sustainable Nordic Region. This means that we must not cease in our efforts to promote freedom of movement between our nations.

The Norwegian Presidency in 2023 will place special emphasis on security and preparedness collaboration, green solutions for energy and transport, and young people in the Nordic Region. The Presidency will work hard to promote new and existing recommendations in these fields.

A safe Nordic Region

Nordic citizens are in favour of more Nordic collaboration in defence and security matters, crisis management, and climate solutions. A safe Nordic Region is a prerequisite for attaining this vision. The Corona pandemic revealed the potential for better Nordic collaboration in emergency preparedness. Lessons from how the pandemic was handled must be learnt and used in our efforts to meet the enormous challenges that the climate crisis and security situation pose.

Ensuring the secure supply of energy, food, medicines and medical equipment are key areas for enhanced Nordic cooperation. The Norwegian Presidency will follow up the ongoing work to improve emergency preparedness cooperation so that we are all better equipped to meet new critical situations.

The Norwegian Presidency will also contribute to raising the debate about Nordic defence cooperation and the significance of all Nordic countries becoming NATO members.

Photo: Istockphoto

A green Nordic Region

Renewable energy is a prerequisite for a low emission society, and for attaining the climate and sustainable development goals. The current security situation has brought energy questions into even greater relief. We need clean energy to build a fossil-free transport sector. To achieve the green transition we must also make climate adaptations and protect biodiversity. The adjustment to clean energy also creates new jobs and business opportunities. We must make sure that the green transition is fair and inclusive. Research and innovation collaboration in, among other areas, new technology is a key to the green transition.

The Nordic Region should be a world leader in renewable energy – on land, at sea and in the air. The infrastructure that links our countries must be enhanced. Our wish is to set up a ministerial council on infrastructure, with the aim of facilitating a green transport sector and increased mobility.

Photo: Istockphoto

Young people in the Nordic Region

Our planet is facing a climate crisis, which will have a huge impact on future generations. The lives of children and young people have been deeply affected by the Corona pandemic. Their mental health is a key concern. It is crucial that children and young people play an active part in our societies and our democracies. To a great extent, they use the digital arena, with the challenges and opportunities this provides.

Today's youngsters are tomorrow's employees and employers. Education must meet the needs of working life in the years to come. Employment is a cornerstone of the Nordic welfare model, and it is crucial that we provide people with decent working lives. A worrying proportion of young people are dropping out of education and the world of work, with negative consequences for the individual and for society as a whole. We must build up education and employment opportunities for young people across the Nordic Region. Cross-border mobility is also an investment in friendship, community and trust. Our understanding of each other's languages and our cultural fellowship is reliant on the meetings people have when they travel, study and work.

The Nordic Region prides itself on its inclusion and involvement of children and young people. The Norwegian Presidency intends to strengthen investment in children and young people and their participation in society.

Photo: Istockphoto

Kontaktinformasjon København

Nordisk råd
Ved Stranden 18
1061 København K, Danmark
+45 33 96 04 00

E-post: nordisk-rad@norden.org
Nettside: www.norden.org

Kontaktinformasjon Norge

Stortinget
Internasjonal avdeling
Postboks 1700 Sentrum
0026 Oslo

E-post: Postmottak.Internasjonal-avdeling@stortinget.no
Nettside: www.stortinget.no

© Stortingets administrasjon, 2022
Foto: Istockphoto

Svanemerket trykksak, 2041 0654